

СИЛАБУС КУРСУ ТЕОРІЯ МУЗИКИ

Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво».
Освітня програма «Музичне мистецтво
естради», «Звукорежисура»
Рік навчання: I
Семестр: 1
Кількість кредитів: 3
Мова викладання: **українська.**

Керівник курсу
Супрун Олена Володимирівна доцент, доктор
філософії

Контактна інформація: +38 050 932 71 72

Прореквізити освітнього компоненту: Середня спеціалізована музична освіта, диплом молодшого спеціаліста та / або фахового молодшого бакалавра

Постреквізити освітнього компоненту: Сольфеджіо, Гармонія, Аналіз музичних творів, Аранжування, інструментування, Спеціальний клас (за видами), Клас ансамблю, Концертмейстерський клас та методика акомпанементу, Диригування, Методика викладання фахових дисциплін (за видами), Методика і практика роботи з ансамблем, Педагогічна практика (для ОП Музичне мистецтво естради). Сольфеджіо, Гармонія, Аналіз музичних творів, Музично-творча діяльність, Комп'ютерне аранжування, Концертмейстерський клас та методика акомпанементу, Основи диригування, Спеціальний клас звукорежисура (для ОП Звукорежисура)

Призначення освітнього компоненту

Відповідно до освітніх програми «Музичне мистецтво естради» / «Звукорежисура» вивчення освітнього компоненту «Теорія музики» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-	ПРН 12

категоріальним апаратом.	
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПНР 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПНР 17

Відповідно до освітніх програм, вивчення освітнього компоненту «Теорія музики» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності: (ЗК – загальні СК - спеціальні).

	Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 6	Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 12	Здатність працювати автономно.
ЗК 14	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва та звукорежисури.
СК 5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва аудіальними засобами
СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Мета курсу:

- дати здобувачам вищої освіти систему знань та навичок, необхідних для розуміння основних засобів музичної виразності;
- дати здобувачам вищої освіти необхідні знання щодо музики як мистецтва і мелодії
- як головного засобу музичної виразності;
- розширити музичний кругозір, збагатити загальнокультурний рівень
- здобувачів вищої освіти;
- сприяти розвитку професійних навичок, свідомому відношенню до тексту музичних творів.

Завдання курсу:

- сформувати свідоме сприйняття музики;

- формування у здобувачів вищої освіти елементарних музично-технічних навичок, необхідних як під час вивчення курсу, так і в подальшому музичному розвитку;
- опанування основними засобами музичної виразності (спочатку в ізольованому виді, а потім у їх взаємозв'язках);
- підготування до практичних робіт в курсі сольфеджіо, гармонії, аналізу музичних творів.

Практична спрямованість

Теорія музики - важлива складова музичного розвитку. Предметом вивчення освітнього компоненту є теоретичні аспекти музичного мистецтва, включаючи усі елементи музичної мови: мелодія, метро-ритм, гармонія, штрихи, фактура, темп, тембр, регістр, а також теорію форми, правила нотного письма та інші основні концепції та принципи, що становлять фундамент музичного розуміння і виконання. Музика — це складне мистецтво, яке передбачає фізичні навички та володіння передовими інтелектуальними й логічними концепціями. Проте майстерність у теорії музики приведе вас до свободи та повноти, яких кожен музикант прагне для свого розвитку. Тож «Теорія музики» — це інструмент для кращого розуміння світу мелодійно організованих звуків, а також для кращого відтворення та кращої інтерпретації музики.

Зміст і структура освітнього компоненту

№ тижня	Назва теми	Всього години	Завдання для самостійної роботи
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Звук. Мелодія. Метро-ритм.			
1	Тема 1. Музичний звук. Його властивості. Нотне письмо.	6	Опрацювати методичну та наукову літературу. Записати тези у опорний конспект. Властивості музичного звуку (з прикладами). Пояснити, як кожна властивість впливає на сприйняття музики. Записати просту мелодію у нотах (8–12 тактів) із використанням різних тривалостей та пауз. Визначити, які властивості звуку відображені у цьому нотному прикладі. Порівняти два варіанти нотного запису однієї мелодії (наприклад, у різних тональностях чи ритмічних варіаціях). Визначити, як зміни у нотному письмі впливають на звучання та сприйняття. Розкрити питання: Витоки інтонаційної образності. Особливість музики.
2	Тема 2. Мелодія	4	Опрацювати методичну та наукову літературу. Записати тези у опорний конспект. Дати визначення мелодії та її основних ознак. Пояснити, як мелодія взаємодіє з гармонією та ритмом. Записати у нотах коротку мелодію (8–12 тактів) у двох варіантах: плавний рух (поступовий, кантиленний); контрастний рух (стрибки, ритмічні акценти). Визначити амбітус кожної мелодії. Обрати відому пісню чи інструментальний твір. Проаналізувати мелодію: напрям руху, інтонаційні

			особливості, виразність. Пояснити, як мелодія впливає на емоційне сприйняття твору. Скласти власну мелодію для заданого ритмічного малюнка (наприклад, 4 такти у розмірі 4/4). Запропонувати варіант інтерпретації цієї мелодії у різних тембрових рішеннях (фортепіано, гітара, вокал). Надати відповіді на питання: Де можна зустріти найбільш закінчений прояв мелодизму? Що є основою будь-якої мелодії? Що при цьому набуває особливого значення? Зробіть аналіз мелодичної лінії за планом: а) визначте загальну спрямованість мелодичного руху (висхідний, нисхідний, хвилеподібний, змішаний); б) прослідкуйте, як змінюється рух мелодії (висхідний переходить у нисхідний, навпаки чи зосереджений на місці); в) знайдіть кульмінацію і вкажіть її місцезнаходження; г) визначіть характер мелодичного руху (плавний рух, поступовий, зі стрибками, змішаний); д) за наявності великих стрибків встановіть співвідношення стрибків і плавного руху мелодії); є) знайдіть мелодичні звороти, які повторюються (повторення без змін, секвенційне повторення, варіаційне повторення).
3	Тема 3. Метр. Ритм. Темп.	8	Опрацювати методичну та наукову літературу. Записати тези у опорний конспект. Розкрити питання: Що належить до основних засобів музичної мови? Які існують специфічні засоби виразності в музиці для підкреслення та підсилення музичної мови? Зробити метро-ритмічний і синтаксичний аналіз мелодії наведених прикладів за планом: а) ритм окремих побудов мелодії (рівномірний, нерівномірний, синкопований, пунктирний тощо); б) ритмічні фігури, що повторюються; в) зміна ритму, якщо є, і як вона відбувається (поступово, контрастно співставляється, прискорюється, розширюється, ускладнюється); г) мотиви, фрази, речення – повторність (тотожність), контраст, варіювання; д) каденції (проста, складна, автентична, плагальна, перервана, стійка, нестійка). Обрати музичний твір (пісню чи інструментальну композицію). Визначити його метр, ритмічні особливості та темп. Пояснити, як ці параметри впливають на характер і емоційність твору. Скласти власний ритмічний малюнок (4–8

			тактів) у заданому метрі. Запропонувати варіанти його виконання у різних темпах та описати зміни у виразності. Написати коротке есе (1 сторінка) на тему: «Роль ритму і темпу у формуванні музичного образу».
Змістовий модуль 2. Лад. Лади народної музики.			
4	Тема 4. Лад. Тональність	8	Опрацювати методичну та наукову літературу. Записати тези у опорний конспект. Розкрити виразові можливості елементів музичної мови у створенні музичного образу - мелодії, гармонії, ритму, ладу, тональності, штрихів, регістру, тембру, фактури музичної тканини, динаміки, темпу тощо – на прикладі одного з музичних творів. Дати визначення понять «лад» і «тональність». Описати основні відмінності між мажорним і мінорним ладом. Записати коротку мелодію (8–12 тактів) у мажорі та мінорі. Порівняти емоційне забарвлення обох варіантів. Обрати відомий музичний твір. Визначити його тональність і лад. Пояснити, як вибір тональності впливає на характер твору. Скласти власну мелодію у будь-якому народному ладі (дорійському, фрігійському, міксолідійському тощо). Описати її виразні особливості. Написати коротке есе (1 сторінка) на тему: «Лад і тональність як основа музичної виразності».
5, 6	Тема 5. Лади народної музики	10	Опрацювати методичну та наукову літературу. Записати тези у опорний конспект. Розкрити питання: Поняття «лад» ви вважаєте загальноприйнятим (зустрічається в інших видах мистецтв) чи специфічним, притаманним тільки музиці? Поясніть. Які ви знаєте історично диференційовані назви ступенів ладу, зумовлені розвитком нотації, мелодичними і гармонічними співвідношеннями тонів ладу? Яка координата буде домінуючою – висотна чи часова – у визначенні ладу? Наведіть приклади визначень. Записати коротку мелодію (8–12 тактів) у будь-якому народному ладі. Визначити її характерні інтонаційні особливості. Обрати українську народну пісню. Визначити лад, у якому вона побудована. Пояснити, як лад впливає на емоційне забарвлення твору. Скласти власну мелодію у двох різних народних ладах (наприклад, дорійському та міксолідійському). Порівняти їх виразність та емоційний ефект.

Змістовий модуль 3. Інтервали поза ладом і в ладі			
7	Тема 6. Інтервали	10	Дати визначення інтервалу. Скласти таблицю класифікації інтервалів (чисті, великі, малі, збільшені, зменшені). Записати приклади інтервалів від ноти «до» (чисті, великі, малі). Визначити їх звучання на інструменті або у програмі для нотного набору. Обрати музичний твір і визначити, які інтервали найчастіше зустрічаються. Пояснити, як вони впливають на характер мелодії. Скласти коротку мелодію (8–12 тактів), використовуючи контрастні інтервали (наприклад, секунди та квінти). Описати, як змінюється виразність залежно від вибору інтервалів. Побудувати на фортепіано від усіх основних ступенів всі види тризвуків. Побудувати на фортепіано від усіх проміжних ступенів звукоряду всі види тризвуків (вгору і вниз). Від основних ступенів побудувати всі види септакордів. Визначити знаки у тональностях, користуючись закономірністю виникнення останнього дієзу у мажорних дієтних тональностях на VII ступені ладу, а останнього бемолю у мажорних бемольних тональностях на IV ст.
8, 9	Тема 7. Інтервали в умовах ладу	12	Дати визначення інтервалів у межах ладу. Скласти таблицю стійких і нестійких інтервалів у мажорі та мінорі. Записати приклади інтервалів у мажорному та мінорному ладах (секунда, терція, квінта, октава). Визначити їх функцію (стійкі чи нестійкі). Обрати музичний твір у мажорі та визначити, які інтервали найчастіше використовуються. Пояснити, як вони впливають на характер мелодії. Скласти коротку мелодію (8–12 тактів) у мажорному ладі, використовуючи переважно стійкі інтервали. Створити варіант цієї мелодії з акцентом на нестійкі інтервали та порівняти виразність. Знайти у музичній літературі приклади, що написані: а) у гармонічному мажорі; б) у гармонічному мінорі; в) у мелодичному мінорі. Знайти до кожної тональності квантового кола паралельну і однойменну тональність. Називати ключові знаки. Підібрати на фортепіано знайомі мелодії у різних тональностях. Записати їх нотами.
Змістовий модуль 4. Акорди поза ладом і в ладі			
10	Тема 8. Акорди поза ладом	12	Опрацювати методичну та наукову літературу. Записати тези у опорний конспект.

			Розкрити питання: Скільки видів тризвуків існує в музиці? Що таке обернення тризвуку? Від чого походить назва і цифрові позначення тризвуків та їх обернень? Які тризвуки і чому відносяться до консонансів? Які – до дисонансів? Яку назву отримують звуки, які входять до складу тризвуку (його обернень)? Чи вірним буде визначення: «квартсекстакорд будується на квінтовому тоні»? В чому полягає особливість обернень збільшеного тризвуку? Визначити за групуванням розміри наступних тактів: В.Хвостенко „Задачи и упражнения по элементарной теории музыки” розділ III (4), завдання 2 (стор. 57-58) Побудувати на фортепіано і розв’язати тритони (зб.4, зм.5) у тональностях Н - dur, Des-dur, Fis-dur, gis-moll, b-moll, dis-moll (зб.4 будується на IV і VI ступенях, а зм.5 на II і VII ступенях). Обрати музичний твір і визначити, які акорди (тризвуки та септакорди) найчастіше зустрічаються. Пояснити їх роль у гармонічному розвитку твору. Скласти коротку гармонічну послідовність (4–8 тактів) із використанням тризвуків. Створити варіант цієї послідовності із застосуванням септакордів та порівняти виразність. Написати коротке есе (сторінка) на тему: «Роль тризвуків і септакордів у створенні гармонічної виразності».
11, 12	Тема 9. Акорди в ладу	12	Опрацювати методичну та наукову літературу. Записати тези у опорний конспект. Розкрити питання: Створіть таблицю акордів головних ступенів, їх обернень, D₇, його обернень в тісному розташуванні в тональностях на 0-3 знаки в ключі. Створіть схему зміни розташування та мелодичного положення чотириголосного тризвука і септакорда. Складіть ступеневу таблицю (схему, інтелект-карту) септакордів V, VII, II ступенів та їх обернень в ладових умовах і визначіть (покажіть структурно) закономірності терцієвого їх співвідношення. Побудувати на фортепіано і розв’язати характерні інтервали у тональностях A-dur, fis-moll, Es-dur, c-moll, E-dur, cis-moll, As-dur, f-moll У тональностях до 4-х знаків в ключі утворювати гармонічні звороти з використанням обернень головних і побічних тризвуків ладу. На дані послідовності складати мелодії. Тема для обговорення (1

			сторінка) «Роль акордів у формуванні ладової виразності».
Змістовий модуль 5. Хроматизм і альтерація. Відхилення і модуляція.			
13	Тема 10. Типи тональних співвідношень	6	Опрацювати методичну та наукову літературу. Записати тези у опорний конспект. Розкрити питання: Назвіть всі тональності найближчої спорідненості до наступних тональностей: F-dur, e-moll, A-dur, g-moll, D-dur, c-moll. В наведених прикладах визначіть модуляцію (в тональності I ступеня спорідненості), яка виявляється появою знаку альтерації і тонікою нової тональності. Скласти коротку гармонічну послідовність (8–12 тактів) із використанням двох різних типів тональних співвідношень. Описати, як вони впливають на емоційне забарвлення музики. Тема для обговорення (до 1 сторінка) «Тональні співвідношення як засіб виразності та контрасту».
Змістовий модуль 6. Мелізми. Транспозиція. Позначення акордів в естрадній музиці і джазі.			
14	Тема 11. Мелізми і їх використання у музиці.	4	Опрацювати методичну та наукову літературу. Записати тези у опорний конспект. Розкрити питання: Характеристика видів мелізмів. Знайти приклади творів. Виконавський аналіз мелізматички. Скласти таблицю основних видів мелізмів із нотними прикладами та коротким описом їх звучання. Записати коротку мелодію (8–12 тактів) і додати до неї різні мелізми (форшлаг, трель, мордент). Виконати мелодію з мелізмами та без них, порівняти виразність. Обрати музичний твір (по одному різних жанрів – класичний, народний або естрадний). Визначити, які мелізми використовуються, і пояснити їх роль у виразності твору. Скласти власну мелодію з використанням щонайменше трьох різних мелізмів. Описати, як кожен мелізм змінює характер і емоційне забарвлення мелодії. Тема для обговорення (1 сторінка) «Мелізми як засіб прикрашання та стилістичної виразності музики».
15	Тема 12. Позначення акордів в естрадній музиці та джазі	4	Побудувати на фортепіано гармонічні звороти з використанням септакордів та їх обернень. Виконати гармонічний аналіз музичних творів: Р.Шуман. Альбом для юнацтва (7, 9, 18, 24) Визначити лади у народних піснях. Грати ці пісні на фортепіано (див. приклади у зб. В.Хвостенко, стор.230-239). Грати на фортепіано мажорні та мінорні хроматичні гами з назвою звуків від основних

			та проміжних ступенів звукоряду. Обрати джазовий стандарт або естрадну пісню. Визначити систему позначення акордів у партитурі. Пояснити, як акордові символи допомагають музикантам у швидкому читанні та імпровізації. Скласти власну гармонічну схему з використанням джазових акордів (наприклад: Cmaj7 – Fm7 – Bb7 – Ebmaj7). Описати її виразні особливості. Тема для обговорення (1 сторінка) «Від класики до джазу: особливості нотної нотації».
16	Тема 13. Транспозиція	4	Дати визначення транспозиції. Описати основні види транспозиції та їх відмінності. Записати коротку мелодію (8–12 тактів) у тональності C-dur. Транспонувати її у тональність D-dur та порівняти звучання. Обрати музичний твір і визначити, чи використовувалася транспозиція у його виконанні. Пояснити, з якою метою вона була застосована. Скласти власну мелодію та транспонувати її у дві різні тональності. Описати, як змінилася виразність і зручність виконання. Написати коротке есе (1 сторінка) на тему: «Адаптаційна функція транспозиції у виконавській практиці». Виконати транспозицію у тональності першого ступеня спорідненості самостійно обраних відомих народних пісень.
	<i>Диференційований залік</i>		
	Усього годин	90	

Самостійна робота

Курс «Теорія музики» є теоретичною базою всіх спеціалізацій в навчальних закладах культури. Він повинен розширити музичний світогляд студентів, збагатити їх загальнокультурний рівень, сприяти розвитку професійних навичок. Мета самостійної роботи Сприяти глибшому засвоєнню теоретичного матеріалу. Розвивати навички аналітичного мислення та музичного слуху. Формувати уміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності (аналіз, інтерпретація, створення музики). Виховувати самостійність, відповідальність та творчу ініціативу здобувачів.

Викладання предмету включає як лекційну так і практичну частини. Слід підкреслити необхідність надання курсу переважно практичної спрямованості. Теоретичний матеріал, не втрачаючи свого фундаментального значення, повинен стати допоміжним елементом у системі навчання. Виходячи з цього, викладач повинен поєднувати викладання теоретичних положень, правил з їх практичним закріпленням у вигляді виконання різних вправ, ілюстраціями конкретними музичними прикладами.

Музичні приклади доцільно підбирати з репертуару, який студенти виконують на заняттях спеціального, додаткового музичного інструменту, диригуванні, оркестру, вивчають на сольфеджіо тощо. Слід також використовувати найкращі зразки народної, західноєвропейської, української та сучасної музики.

Особливу увагу потрібно приділити елементарному аналізу музичних творів, що вивчаються на заняттях з предметів спеціалізації.

На заняттях необхідно поєднувати різні форми роботи - письмові, усні вправи, вправи за фортепіано. Завдання можуть виконуватись як в класі, так і вдома.

Рекомендовано впроваджувати принцип індивідуалізації навчання, враховуючи ступінь попередньої підготовки студентів.

Організаційні принципи

Завдання узгоджуються з темами кожного модуля дисципліни.

Врахування рівня підготовки студентів (базові та ускладнені завдання).

Орієнтація на майбутню професійну діяльність (звукорежисура, виконавство, педагогіка).

Поєднання теорії з практикою (аналіз та виконання).

Самоконтроль. Перевірка власних знань.

Основні форми самостійної роботи

Конспектування лекційного матеріалу та опрацювання рекомендованої літератури.

Виконання вправ з інтервалів, акордів, ладів, ритмічних структур.

Аналіз музичних творів (визначення тональності, ладових особливостей, гармонічних функцій).

Творчі завдання: складання мелодій, гармонічних послідовностей, транспозиція, використання мелізмів.

Самоаналіз – написання есе, порівняльних характеристик, узагальнюючих таблиць.

Підготовка до контрольних заходів.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Актуальні питання викладання музично-теоретичних та музичноісторичних дисциплін : матеріали VI Міжнародної науково-методичної конференції, кафедра теорії музики, кафедра історії музики, 20 лютого 2021 року. Ред.-упор. Оксана Письменна. Львів : ЛНМА імені М. В. Лисенка, 2021. 188 с.
2. Бородай М., Сивик О. Теорія музики в системі професійної музичної освіти. Навчально-методичний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2012.
3. Ганзіна Т. Правила з елементарної теорії музики: навчально-методичний посібник для початкової мистецької освіти / уклад. Т.І.Ганзіна. Київ, 2020. 46 с.
4. Головей, В., & Кашаюк, В. (2022). Теоретико-методологічне підґрунтя інтерпретації музики: дослідження, аналіз, перспективи. *Fine Art and Culture Studies*, (4), 12–20
5. Калашник М. Уроки елементарної теорії музики. Х., 2001
6. Майкл Пілхофер, Холлі Дей. «Теорія музики для чайників. Видавництво «Діалектика Вільямс», 2021
7. Михайловська Р. С. Послідовності інтервалів та акордів. – К.: Мелосвіт, 2013.
8. Музика в системі мистецької освіти: взаємини та протидії : матеріали Всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації у галузі мистецтвознавства, музикознавства, музичної педагогіки, м. Одеса, 15 березня – 23 квітня 2021 р. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 308 с.
9. Побережна Г. І., Щериця Т. В. Загальна теорія музики: Підручник. – К.: Вища школа, 2004.
10. Поляковська С. П. Довідковий матеріал з музичної грамоти. – Вінниця.: Нова Книга, 2012.
11. Смаглій Г. А., Маловик Л. В. Основи теорії музики. – Харків : Ранок, 2013.
12. Б.О. Сюта м. Київ, Україна поняття «жанровий тип» як метамовна одиниця сучасної теорії музики. Термінологічний вісник 2019, вип. 5
13. Теорія музики у таблицях: Методичний посібник-гра /Укл. Криницька Т. В., Бабенко Л. В. – К. : ДАКККіМ, 2006.
14. Теорія музики: методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» факультетів мистецтв педагогічних навчальних закладів за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) // Укл.: Олена Ярошенко. Кривий Ріг: КДПУ, 2023. 87 с.

Додаткова література

1. Аналіз музичних творів: курс лекцій / Л. К. Осадча; Уман. гуманіт.-пед. коледж ім. Т. Г. Шевченка. — Умань : Софія, 2008.
2. Бура М. Львівське камерно-оркестрове виконавство крізь призму ідеї персоналізму (друга половина XX – початок XXI століть) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Львів, 2018. 18 с.
3. Виноградов В.Р. "Елементарна теорія музики і сольфеджіо". Частина 2. Видавництво "Музична Україна", К., 1972 р.
4. Вірановський Г. Музично-теоретичні системи. – К. : Музична Україна, 1978. Дорофієва В. Теоретичні аспекти сучасної української музики. Київ.: Ліра-К, 2017.187 с.
5. Герасимова-Персидская Н. Музыка. Время. Пространство. Киев : Дух і Літера, 2012. 408 с.
6. Герасимова-Персидская Н. О новых смыслах в современной музыке. Філософія спілкування: філософія, психологія, соціальна комунікація. Харків, 2010. Вип. 3. С. 172–177.

7. Герасимова-Персидська Н. Музика XX – початку XXI століть: рух до нової епохи? Мистецтвознавчі записки. Київ, 2015. Вип. 28. С. 3–10.
8. Золочевський В. Про модуляцію / В. Н. Золочевський; передм. М. Гордійчук. – Київ.: Музична Україна, 1972. 283 с.
9. Іваницький А. І. Українська музична фольклористика. – К. : Музична Україна, 1997.
10. Кравцов Т. С. Гармонія в системі інтонаційних зв'язків. Київ.: Музична Україна, 1984. 83 с.
11. Лисько З. Музичний словник. Київ.: Музична Україна, 1994. 168 с.
12. Павлюченко С. Елементарна теорія музики. – К. : Музична Україна, 1997.
13. Правдюк О. Ладові основи української народної музики. – К. : Друкарня видавництва АН УРСР, 1961.
14. Тиц М. Про сучасні проблеми теорії музики. – К. : Музична Україна, 1976.
15. Шип С. В. Музична форма від звуку до стилю. – К. : Заповіт, 1998.
16. Юцевич Ю. Музика. Словник-довідник. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009.
17. Якубяк Я. Аналіз музичних творів. – Тернопіль : Астон, 1999.

Інтернет ресурси

1. <http://www.wdl.org/tu/> — Світова цифрова бібліотека. <http://www.europeana.eu/portal> — Європейська цифрова бібліотека.
2. <http://elib.nplu.org/collection.html?id=33> – Національна парламентська бібліотека України.
3. <http://www.ukrbook.net> – Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова».
4. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. <http://korolenko.kharkov.com> – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка.
5. <http://www.twirpx.com/files/art/music> – Музичне мистецтво-все для студента.
6. <http://pidruchniki.ws/> – Бібліотека українських підручників.

Політика освітнього компоненту

Після опанування освітнього компоненту «Теорія музики» здобувачі вищої освіти повинні:
знати:

- нотне письмо;
- літерне позначення звуків;
- енгармонічну заміну звуків;
- значення мелодії та її будову;
- лади: мажор і мінор та народні лади;
- тональності кварто-квінтового кола;
- ключові знаки тональностей;
- метро-ритмічну організацію музики;
- прості інтервали поза ладом і в ладу;
- акорди (тризвуки, септакорди) поза ладом і в ладу;
- типи тональних співвідношень;
- ладову альтерацію та хроматичну гаму;
- хроматичні інтервали та альтеровані інтервали та акорди;
- розуміти модуляцію та відхилення;
- мелізми та їх розшифровку;
- транспонування та способи транспонування;
- основні музичні темпи та терміни.

вміти:

- записувати звуки на нотному стані у різних октавах, ключах;
- аналізувати просту мелодію;
- будувати та визначати три види мажору та мінору;
- будувати та визначати лади народної музики;
- знаходити паралельні, одноіменні, енгармонічні, однотерцеві тональності;
- визначати тональність наданого музичного фрагменту;
- визначати розмір у наданих нотних прикладах;
- розділяти на такти нотні приклади з зазначеним розміром;

- виконувати групування нот в тактах, згідно розміру;
- будувати (письмово та на фортепіано) всі прості інтервали з оберненнями;
- визначати прості та складені інтервали у нотному тексті;
- будувати та визначати у нотному тексті тритони та характерні інтервали з розв'язанням;
- будувати та визначати від даного звуку тризвуки чотирьох видів;
- септакордів семи видів та вміти визначати їх у нотних прикладах;
- будувати тризвуки з оберненнями в ладу, домінантсептакорд з оберненнями та розв'язанням, ввідні септакорди з оберненнями та розв'язаннями;
- септакорд II ступеню з розв'язанням;
- будувати акордові послідовності за цифровкою;
- визначити тональності першого ступеню спорідненості;
- письмово транспонувати мелодію

Політика контролю навчальних досягнень

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час аудиторних занять.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на аудиторних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Політика оцінювання

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час індивідуальних занять.

Форма підсумкового семестрового контролю: це підсумкове оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється у формі диференційованого заліку або екзамену.

На підсумковий семестровий контроль виносяться питання та/або практичні завдання, що передбачають перевірку рівня володіння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу освітнього компоненту в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетенцій як результатів опанування навчального курсу.

Здобувач освіти допускається до модульного контролю знань у вигляді диференційованого заліку, якщо за поточний контроль мінімальна кількість балів становить 17 балів, максимальна кількість балів – 80 балів. Оцінювання диференційованого заліку відбувається за 20-бальною шкалою.

За результатами семестру здобувач освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною шкалою, яка розраховується як середньозважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу, диференційований залік та/або екзамен. Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**. Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**. Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача освіти. Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) визначаються кафедрою, й доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на практичних заняттях – виконання практичних завдань	6	30
Усне опитування за темами програми	4	20
Фронтальне опитування	2	10
Самостійна робота	4	20
Диференційований залік - тестування	1	20
	17	100

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (СКТС –A, B, C, D, E, FX, F).

Оцінка балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише незначною кількістю помилок)

82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64-73	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Політика щодо перескладання та оскарження оцінки. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання диференційного заліку відбувається згідно положення про оцінювання успішності здобувачів освіти, що регламентує таку процедуру: здобувачу освіти, що одержав під час модульного, семестрового контролю незадовільну оцінку дозволяється ліквідувати академзаборгованість до початку наступного семестру. Повторне складання допускається не більше двох разів: один раз викладачу, другий – комісії, яка створюється ректором Академії.

Політика щодо академічної доброчесності Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні «Про академічну доброчесність» КЗВО КОР «Академії мистецтв імені Павла Чубинського»

Політика щодо відвідування. Обрані освітні компоненти з атласу вибіркового дисциплін вносяться до робочих навчальних планів і визначають навчальне навантаження на навчальний рік та/або термін вивчення освітнього компоненту, що визначений навчальним планом. Після формування індивідуального навчального плану здобувача інформація про вибіркові ОК набувають статусу обов'язкових для вивчення. Не допускається зміна обраних ОК після початку навчання здобувача освіти. Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти та систематичне виконання завдань під час онлайн-зустрічей у Google-Meet (in Google Classroom - Google Workspace, managed by koukim.com). Запізнення на фахові заняття є не припустимими.